

АСОЦІАЦІЯ
ПРАВНИКІВ
УКРАЇНИ
UKRAINIAN BAR
ASSOCIATION

Вих. №319 від 20 березня 2025 року

Державне бюро розслідувань

вул. Симона Петлюри, буд. 15, м. Київ, 01032
info@dbr.gov.ua

Офіс Генерального прокурора

вул. Різницька, 13/15, м. Київ, 01011
office@gp.gov.ua

**Копія: Президенту України
Володимиру ЗЕЛЕНСЬКОМУ**

вул. Банкова, 11, м. Київ, 01220
Letter@apu.gov.ua

**Копія: Голові Верховної Ради України
Руслану СТЕФАНЧУКУ**

вул. Михайла Грушевського, 5, Київ, 01008
stefanchuk-r@rada.gov.ua

Копія: Вища рада правосуддя

вул. Студентська, 12-а, м. Київ, Україна, 04050
assistant@hcj.gov.ua

Копія: Рада суддів України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01601
davidenko@court.gov.ua

**Копія: Вища кваліфікаційна комісія
суддів України**

вул. Генерала Шаповала, 9, Київ, 03109
inbox@vkksu.gov.ua zvernennia@vkksu.gov.ua

Шановні колеги!

Асоціація правників України (далі – Асоціація, АПУ) є всеукраїнською неурядовою організацією. З моменту свого заснування у 2002 році, головною метою АПУ є зміцнення верховенства права в Україні, сприяння захисту прав людини та розвитку юридичної професії. Асоціація об'єднує понад 8000 членів різних юридичних спеціальностей, має 22 регіональних відділення та 26 профільних комітетів.

Асоціація висловлює Вам свою повагу та звертається з приводу наступного.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO ASTERS AVELLUM INTEGRITES

LCF MORIS SAYENKO
KHARENKO Sokolovskiy
and Partners 2QB

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

 GreenbergTraurig Linklaters WHITE & CASE

ПАРТНЕР

 SLS GROUP

Ми усвідомлюємо важливість функцій Державного бюро розслідувань (далі – ДБР) щодо виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції.

Водночас Асоціація не може лишатись осторонь останніх подій, пов'язаних з обшуками у приміщенні Вищої кваліфікаційної комісії суддів (далі – ВККС України) та за місцем проживання її членів, що мали місце 14 березня 2025 року, адже такі дії можуть загрожувати незалежності судової влади шляхом втручання у діяльність державного органу суддівського врядування та створення перешкод щодо виконання його завдань та функцій.

Відповідно до частини другої статті 6 Конституції України «органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України».

Згідно з частиною десятою статті 131 Конституції України «відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів».

Відповідно до частини першої статті 92 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) ВККС України є державним колегіальним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України. До виключних повноважень ВККС України, зокрема, належать: проведення добору кандидатів для призначення на посаду судді та проведення кваліфікаційного оцінювання суддів (пункти 2, 7 частини першої статті 93 Закону).

Вплив на членів ВККС України у будь-який спосіб забороняється (частина одинадцята статті 94 Закону).

Процедура добору кандидатів на посаду судді є одним із ключових етапів у процесі зайняття посади судді. Забезпечення ж відсутності будь-якого впливу на цю процедуру, на глибоке переконання Асоціації, є безумовною складовою принципу незалежності судової влади. У свою чергу, остання є необхідною передумовою права на справедливий суд.

Асоціація нагадує, що процедура кваліфікаційного оцінювання суддів була запроваджена у 2015 році після Революції Гідності з метою відновлення довіри до судової влади, яка була зруйнована командою президента-утікача Януковича. Вона є винятковим одноразовим механізмом оновлення суддівського корпусу. ВККС України, разом з Громадською радою доброчесності, активно і постійно співпрацюють задля завершення кваліфікаційного оцінювання, що має ознаменувати очищення судової системи від суддів, які не відповідають критеріям компетентності, професійної етики або доброчесності.

В Основних принципах щодо незалежності правосуддя, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, закріплено, що «незалежність судових органів гарантується державою і закріплюється в конституції або законах країни. Усі державні та інші установи зобов'язані шанувати незалежність судових органів і дотримуватися її».

Консультативна рада європейських суддів у висновку № 24 (2021) «Еволюція судових рад і їхня роль у незалежних і безсторонніх судових системах» (Страсбург, 05 листопада 2021 року) підкреслила, що засоби кримінального переслідування членів судових рад «мають регулюватися і застосовуватися у спосіб, який не дозволяє зловживати ними для здійснення посягань на незалежність і функціонування судової ради».

Отже, на ВККС України загалом, та на його членів зокрема, поширюються гарантія незалежності (заборони впливу). Будь-яке кримінальне провадження має здійснюватися таким чином, щоби не посягати на незалежність та нормальне функціонування ВККС України.

Як зазначено на офіційному вебсайті ВККС України, 14 березня 2025 року члени ВККС України отримали повістки про виклик на 17 і 18 березня 2025 року для допиту як свідків до ДБР у кримінальному провадженні за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 182 (порушення недоторканності приватного життя – прим. АПУ), частиною третьою статті 382 Кримінального кодексу України (невиконання судового рішення – прим. АПУ) (щодо

відновлення первинного кваліфікаційного оцінювання судді Печерського районного суду міста Києва Царевич О.І.). Крім того, ДБР також проводиться досудове розслідування за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого частиною п'ятою статті 191 Кримінального кодексу України (привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем – прим. АПУ) з приводу ухвалення ВККС України рішень в межах кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді судді Господарського суду міста Києва Отрош І.М., звільненої з посади за рекомендацією ВККС України.

При цьому Верховний Суд постановою від 11 березня 2024 року у справі № 990/305/23 зобов'язав ВККС України відновити відносно Царевич О. І. процедуру первинного кваліфікаційного оцінювання зі стадії визначення результатів первинного кваліфікаційного оцінювання.

На переконання АПУ, проведення ДБР обшуків та виклик членів ВККС України для допиту у справах, які стосуються виключних повноважень ВККС України, які до того ж вчиняються на виконання рішення суду, може свідчити про втручання та вплив на діяльність ВККС України, що прямо заборонено Законом, та ставить під загрозу діяльність ВККС України як єдиного органу, який забезпечує проведення кваліфікаційного оцінювання суддів, а також добору на суддівські посади.

Крім того, подальше проведення обшуків з можливим вилученням документів та серверів, унеможливить роботу членів ВККС України через виклик на допити та інші слідчі дії, та може поставити під загрозу поповнення суддівського корпусу, кадровий ресурс якого наразі перебуває у глибокій кризі. Наразі ВККС України активно проводить дії з її подолання, проводячи як добір суддів першої інстанції, так і конкурси на посади суддів апеляційних судів та Вищого антикорупційного суду.

Будь-який тиск на органи суддівського самоврядування, у тому числі під виглядом кримінального розслідування, є неприпустимим у правовій державі, якою є Україна, тим більше у період воєнного стану, коли всі державні інституції повинні керуватись єдиною метою – забезпечувати стабільність і стійкість нашої держави під час збройної агресії російської федерації.

АПУ також звертає увагу на те, що у червні 2022 року Україні надано статус кандидата в члени Європейського Союзу, за умови, що буде виконано, у тому числі й другу рекомендацію Європейської Комісії про завершення відбору кандидатів до ВККС України. Вказане було здійснено, і з 01 червня 2023 року ВККС України відновила роботу після майже чотирирічної неповноважності.

Робота ВККС України, зокрема й в частині кваліфікаційного оцінювання суддів, знаходиться під постійним моніторингом міжнародних партнерів України і передусім Європейської Комісії, про що було зазначено в останньому звіті в межах Пакету розширення Європейського Союзу 2024 року «Ukraine 2024 Report» від 30 жовтня 2024 року. Незалежна та ефективна робота ВККС України перебуває під особливою увагою уповноважених органів Європейського Союзу щодо кроків, здійснених Україною як кандидатом у його члени, зокрема в переговорному розділі 23 «Верховенство права та основоположні права та свободи».

АПУ наголошує на важливості та непорушності принципу незалежності судової влади як основи демократичного суспільства та правової держави. Ми закликаємо ДБР, Офіс Генерального прокурора та інші правоохоронні органи утриматись від дій, які можуть бути розцінені як тиск на органи суддівського врядування та створити перешкоди для оновлення і наповнення суддівського корпусу відповідно до процедур, визначених законом.

З повагою
Президент Асоціації правників України

Микола СТЕЦЕНКО